

Gezonde koeien, het antwoord op reductiedoelstellingen antibiotica

Tekst en beeld: Angelique Rijpert Duvivier - Elanco

Met de verkregen duidelijkheid rondom de antibiotica-reductiedoelstellingen voor 2020 komt de vraag: "Hoe ga ik dat bereiken?". Kernpunten zijn alvast bewustwording van de noodzaak tot vermindering en registratie van gebruikte antibiotica, waarna analyse en vergelijking van deze gebruiksdata volgt. Registratie van antibioticagebruik wordt voor de melkveesector verplicht vanaf 1 januari 2018; dit via IKM, QFL en QMK-lastenboek. Komt er een centrale database voor alle medicijngebruik net als in Nederland? Komt er een verplicht bedrijfsgezondheidsplan en zo ja, wanneer? Er zijn nog veel vragen onbeantwoord, maar een verplicht bedrijfsgezondheidsplan of niet, een moment van reflectie op de diergezondheid en van daaruit doelen stellen voor de toekomst is een heel geschikte aanpak om minder antibiotica te gaan gebruiken.

Het toverwoord is preventie als het gaat om het streven naar meer gezonde koeien en minder ziekte.

of voor verbetering vatbaar en waar meet u dat aan af? Hiervoor kunt u kijken naar het aantal transitieziekten dat voorkomt. Wanneer is er nu sprake van (te veel) schade van de transitieziekten: ketose, melkziekte, mastitis, acute baarmoederontsteking, witvuilers en lebmaagverplaatsingen. In tabel 1 vindt u alvast een aantal praktische richtlijnen voor het evalueren van de ziekte-aandoeningen. Wanneer een aandoening boven de grenswaarde komt betekent dit een serieuze impact op uw bedrijfsresultaten.

Kijk verder dan het topje van de ijsberg

Wees u er van bewust dat vele van deze aandoeningen niet alleen een klinische (zichtbare) vorm, maar ook een subklinische (onzichtbare) vorm kennen. De klinische vorm komt weinig voor en is slechts het topje van de ijsberg, terwijl de subklinische vorm veel meer kan voorkomen in uw veestapel en stiekem wijdverbreid kan zijn in uw koppel en veel schade veroorzaakt. Hiervoor geldt: als je niet kijkt en meet, zie je niets. Een probleem met uiergezondheid of vruchtbaarheid kan een belangrijk signaal zijn dat de transitieperiode niet optimaal verloopt, hoewel u op basis van het aantal klinisch zieke dieren misschien geen argwaan hebt.

De subklinische transitieziekten kunnen in beeld gebracht worden door de monitoring uit te breiden met structurele of steekproefsgewijze urine-, melk- en bloedonderzoeken. Samen met

		Grenswaarde
Macromineralen	Hypocalcemie klinisch	> 5% bij koeien > 2e lactatie > 3% voor alle melkkoeien
Negatieve energiebalans	Lebmaagverplaatsingen Klinische ketose	> 3% bij koeien ≥ 2e lactatie > 5%
Weerstandsdaling	Mastitis < 30 dagen in lactatie Baarmoederontsteking (afwijkende uitvloeiing uit baarmoeder(mond) < 21 dagen na afkalven) Ophouden van nageboorte (> 24 uur na afkalven)	> 8% - Gehele veestapel > 10% - Vaarzen > 12 - 15% - Koeien > 7% > 8%

Tabel 1: Overzicht van grenswaarden voor klinische transitieziekten.

Want het streven om dieren gezond te houden wordt nog meer dan anders een prioriteit. Een toverwoord blijkt preventie. Daar zijn verschillende handvaten voor maar de kern is puntjes op de i zetten, vooral ten tijde van cruciale periodes tijdens de lactatiecyclus.

Grenswaardes met impact op bedrijfsresultaten

De transitieperiode is zo'n heel bepalende periode voor diergezondheid, productie en vruchtbaarheid. De negatieve energiebalans en de weerstandsdaling die dan optreden zijn belangrijke risicofactoren. Hoe verloopt de transitieperiode op uw bedrijf? En is die goed

de grenswaarden voor transitieziekten in tabel 2 wordt met deze onderzoeken direct duidelijk welke zaken aandacht vragen.

Deze gegevens vormen een mooie basis voor een gezondheidsbespreking met uw dierenarts. Hoe kan zo'n moment van reflectie en vooruitkijken er dan uitzien, wat is daar voor nodig en wie nodigt u eventueel nog meer uit?

Tijdens de (jaarlijkse) bespreking kijkt u terug op uw gezondheidsdata, productiecijfers en reproductiedata en stelt u zich de vraag: "Waar ben ik trots op?" Maar ook: "Wat zou ik morgen willen veranderen?" Dit is een goed uitgangspunt voor het stellen van doelen voor het komende jaar. Wat wil ik absoluut behouden en hoe kan mijn bedrijf verder verbeteren? De grenswaarden uit tabel 1 en tabel 2 kunnen u helpen uw streefwaarden vast te stellen, maar eens behaald laat u zich dan vooral niet weerhouden uw eigen scherpere doelstellingen na te streven.

Plan van aanpak met concrete en haalbare acties

Spreek uw doelen en verwachtingen voor het komende jaar uit bij uw dierenarts, zodat er acties kunnen worden afgesproken. Probeer deze acties concreet, meetbaar en acceptabel voor alle betrokkenen te maken, maar vooral ook realistisch en haalbaar binnen een bepaalde tijd. Een voorbeeld van zo'n actiepunten is het uitvoeren van een droogstandscheck binnen een maand samen met uw dierenarts door gebruik te maken van Elanco's Healthy Start checklist. Deze geeft inzichten in de kritische punten die kunnen

Ketonlichamen in bloed, melk of urine	Wanneer testen	Grenswaarde subklinische ketose
B-hydroxyboterzuur in bloed/bloedserum	3-14 dagen na afkalven	vaarzen 1 mmol/L koeien 1,2 mmol/L Koppel: > 10% van de geteste dieren boven 1,2 mmol/L
B-hydroxyboterzuur (BHBZ) in melk	2-21 dagen na afkalven	Koppel: > 25% van de geteste dieren $\geq 100 \mu\text{mol/L}$
Aceto-acetaat in urine	3-14 dagen na afkalven	Koppel: > 25% van de geteste dieren $\geq 0,5 \text{ mmol/L}$

Calciumbepalingen in bloed	Wanneer testen	Grenswaarde subklinische hypocalcemie
		2,2 mmol/L (1,1 mmol/L geïoniseerd)
Voor kalven	7-1 dagen vóór afkalven	Koppel: $\geq 5\%$ van de geteste dieren $< 2,2 \text{ mmol/L}$
Na afkalven	1-7 dagen na afkalven	Koppel: $> 15\%$ van de geteste dieren $< 2,2 \text{ mmol/L}$

Tabel 2: Overzicht van grenswaarden voor subklinische ketose en kalfziekte (hypocalcemie).

verbeteren op uw bedrijf. Deze checklist en een ziekte registratieformulier zijn op te vragen via <http://www.vitalgodays.nl/requestMaterials> of bij uw dierenarts via Elanco. De dierenarts is onderdeel van uw managementteam, heeft veel kennis van de fysiologie van koeien en komt het best tot zijn of haar recht wanneer u hem of haar in staat stelt u scherp te houden om u zo te helpen tot een beter resultaat te komen. Daarnaast is het helemaal niet gek om andere adviseurs bij deze bespreking uit te nodigen: de veevoederadviseur, uw accountant. Een multidisciplinair overleg kan uw (jaarlijkse) bespreking tot grotere waarde maken. Het

zorgt ervoor dat alle neuzen in dezelfde richting staan, dat er wordt samengewerkt en dat gemaakte afspraken beter worden nageleefd omdat iedereen ze heeft onderschreven en zich verantwoordelijk voelt. Hoewel nog een aantal vragen onbeantwoord zijn met betrekking tot toekomstige richtlijnen in het kader van het verminderen van het antibioticagebruik, kunt u door middel van een bedrijfsgezondheidsplan zelf het initiatief nemen om de gezondheid van dieren op uw bedrijf nog beter te garanderen door voorrang te geven aan preventie. Dit met het oog op gezonde koeien, mindere antibiotica en een betere productie. ←

ADVERTENTIE

BEPERKT AANBOD DE Q-COMPANION VOOR SLECHTS € 899 excl. btw*

- DYNAMISCHE WEGINRICHTING
- POSITIE-AANDUIDER
- GEGEVENSOVERDRACHT
- HERINNERING VAN DE ONDERHOUDSBEURTEN
- DIAGNOSES

*In plaats van € 1 499 excl. btw voor iedere aankoop van een Q-Series lader. Uitrusting gemonteerd in de fabriek.

Quicke
Work smarter. Not harder.

VERSTANDELIJK GELADEN

Naar nieuwe horizonten met
DistriTECH
www.distribtech.be
Tel: 04 377 35 45